

TRONDHEIM KOMMUNE

Miljøenheten

Saupstadringsen barnehager

og

Trondheim eiendom
N- 7004 Trondheim

Vår saksbehandler
Elin Grønvold Aunet

Vår ref.
17/12039/614 A10 &58
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
12.06.2017

Saupstad barnehage - tilsyn etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. – varsel om pålegg

Miljøenheten gjennomførte 09.05.17 tilsyn ved Saupstad barnehage. Formålet med tilsynet var å vurdere hvordan barnehagen ivaretar krav i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. av 01.12.1995).

1. Sammendrag

Saupstad barnehager har etablert et internkontrollsystem etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v., som delvis synes å tilfredsstille forskriftens krav til internkontrollsystem. Samtidig mangler systemet enkelte rutiner og risikovurderinger, og en del av de eksisterende rutinene bør detaljeres. Befaringen avdekket avvik på sikkerhet i barnas innelekeområde og dårlig standard på gulv. Det ble videre observert støy fra ventilasjonsanlegg innendørs, som må kartlegges videre.

Det ble ved tilsynet avdekket tre avvik og gitt fem merknader. Vi ber også om dokumentasjon på lydforhold innendørs.

- Avvik 1:** Barnehagen har ikke beskrevet i internkontrollsystemet hvordan ulike avvik skal håndteres og dokumenteres.
- Avvik 2:** Gulvbelegg i trapp, korridorer og garderober er flere steder oppsprukket og slitt.
- Avvik 3:** Sikkerheten for barn er ikke tilfredsstillende ivaretatt ved barnehagen. Vannkraner på kjøkken er ikke skåldesikret.

Vi vurderer at de påpekte avvikene ved barnehagen ikke er i samsvar med regelverket.

Frist for retting av avvik

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Miljøenheten
Postboks 2300 Sluppen
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Erling Skakkes gate 14

Telefon:
+47 72542550

Telefaks:
+47 72542551

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: miljøenheten.postmottak@trondheim.kommune.no
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no

Vi ber om skriftlig bekreftelse **innen 15. september 2017** på at avvikene er rettet.

Frist for fremlegging av dokumentasjon

Miljøenheten ber om dokumentasjon i form av lydmåling på at etterklangstid og bygningenes tekniske installasjoner (ventilasjonsanlegg) gir tilfredsstillende lydnivå i barnas leke- og oppholdsareal i 2. etasje.

Vi ber også om dokumentasjon av etterklangstid på avdeling Låven.

Dokumentasjon må sendes Miljøenheten **innen 15. september 2017**.

2. Beskrivelse av Saupstad barnehage

Saupstad barnehage ble etablert som Saupstad midlertidige barnehage i 2008/2009. Barnehagen er i en paviljong satt sammen av flere stålmoduler. Barnehagen ble gitt forlenget godkjenning med varighet fram til 01.10.17 i vedtak datert 28.06.2010 (sak 08/45285).

Ved tilsynet hadde barnehagen 4 avdelinger med til sammen 62 barn. 41 barn over 3 år, og 21 barn under 3 år. Barnehagen utgjør sammen med Ringen barnehage den kommunale enheten Saupstadringen barnehager.

3. Reviderte områder og funn

Tilsynet ble gjennomført som tematilsyn med hovedfokus på § 4 Internkontroll, samt gjennomgang av bygningsmessige forhold i forbindelse med forlenget drift av barnehagen.

Videre i denne rapporten vil vi omtale de forhold som barnehagen og byggeier må følge opp. Barnehagens styrer har ansvar for å følge opp at forhold som byggeier har ansvar for rettes, jfr forskriftens § 4.

Tilsynet ble gjennomført ved gransking av dokumenter, møte med relevante aktører, samt en befaring av lokalene.

Dokumentgrunnlag:

- "Internkontroll Miljørettet helsevern", Saupstadringen barnehager med lenker til relevant rutiner
- Brukeruttalelse i forbindelse med søknad om forlenget drift av barnehagen samt enhetsleders prioriteringsliste.
- Årshjul HMS 2017-05-16
- resultat fra radonmåling
- Tidligere tidsbegrenset godkjenning av barnehagen, sak 08/45285

Deltakere ved tilsynet

Terje Nilsen, enhetsleder Saupstadringen barnehager

Renate Gåsvik, fagleder Saupstadringen barnehager

Ole Johan Støkken, prosjektleder vedlikehold Trondheim eiendom

Rune Berg, rådgiver, Miljøenheten

Elin G. Aunet, rådgiver, Miljøenheten

3.1 Internkontrollsystem, avvikshåndtering.

Avvik 1: Barnehagen har ikke beskrevet i internkontrollsystemet hvordan ulike avvik skal håndteres og dokumenteres.

Barnehagen må utarbeide en prosedyre som beskriver hvordan alle typer avvik og mangler skal meldes, dokumenteres og håndteres.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 4 Ansvar. Internkontroll.

Merknad 1: Barnehagen bør jobbe videre med å få gjort internkontrollsystemet kjent blant ansatte.

Merknad 2: Barnehagen bør i større grad skriftliggjøre sine risikovurderinger.

Observasjon

Hittil har enhetens skriftlige rutiner vært lokalisert noe på Kvaliteket, noe lagret elektronisk lokalt på enheten og noe i papirversjoner samlet i permer. Barnehagen har i forbindelse med tilsynet laget en samlet oversikt over rutiner for å ivareta bestemmelser i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Enheten har ikke tidligere hatt systematisk revisjon av internkontrollsystemet. Det planlegges nå regelmessig gjennomgang av hoveddokumentet/rutinesamlingen, samt at rutiner som er lagt inn i Kvaliteket revideres etter dato angitt i prosedyrene. Det nye oversiktsdokumentet er ikke gjennomgått med personalet enda, men det planlegges felles gjennomgang i nærmeste framtid, samt årlig. Gjennomførte sjekkrunder m.m. har i varierende grad blitt dokumentert, men ny praksis innebærer at enhetsleder skal ha alle utfylte sjekklister.

Det ble opplyst at barnehagen har gjort noen vurderinger rundt risiko i forbindelse med utarbeidelse av noen rutiner, som for eksempel tilsyn ved soving, men dette er ikke skriftliggjort.

Avvikshåndtering:

Avvik, inkludert nestenulykker, skal meldes snarest til enhetsleder, samt i tillegg skriftliggjøres i kommunens elektroniske avvikssystem TQM. Mindre bygningsmessige feil og mangler ved bygget meldes driftsoperatør via vaktmesterbok, telefon eller e-post. Avvik fra sjekkrunder, vernerunder m.m. noteres på lister eller handlingsplaner.

Barnehagen hadde ved tilsynet ingen skriftlig rutine for avviksregistrering og håndtering.

Vurdering

Barnehagen har plikt til å føre internkontroll etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v., jf. forskriftens § 4, på lik linje med arbeidsmiljøloven, brannvernlovgivningen og

annen HMS-lovgivning. Det systematiske arbeidet bør ses i sammenheng med annen internkontroll.

Barnehagens er godt på vei med å systematisere sine rutiner for å ivareta bestemmelser i forskrift i miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Ifm. denne gjennomgangen bør barnehagen gjøre en risikovurdering av hvilke rutiner som må være etablert og skriftliggjort ved barnehagen. Risikovurderinger er en viktig del av det systematiske forebyggende arbeidet i barnehagen. Barnehagen må gjennomføre risikovurderinger av forhold som f. eks turer, sikkerhet på uteområdet og andre forhold som har betydning for barnas sikkerhet og helse. Disse risikovurderingene skal ligge til grunn for barnehagens rutiner og evt. andre forebyggende tiltak.

Avvikshåndtering:

Vårt inntrykk fra tilsynet er at avvik i hovedsak fanges opp og rettes ved barnehagen, men at dette i liten grad dokumenteres. Det må etableres en skriftlig rutine som beskriver hvordan alle typer avvik (inklusive skader og nestenulykker, bygningsmessige avvik og avvik fra egne rutiner) skal avdekkes, meldes og dokumenteres. For å sikre forståelse og videreutvikle kultur for avviksmelding anbefaler vi at personalet involveres når dere skal definere hva som skal meldes som avvik og forbedringsmeldinger.

Alle virksomheter skal ha rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge avvik fra helse, miljø og sikkerhetslovgivningen. Dette er et krav i regelverket, jf § 5.7 i internkontrollforskriften. Avvikshåndteringen skal være skriftlig. Brudd på lovgivningen og viktige rutiner er klare avvik, men også andre uønskede hendelser og nestenulykker skal vurderes, selv om det gikk bra denne gangen. I avviksrutinen bør dere definere hva som regnes for avvik ved Saupstad barnehager. Alle typer avvik skal dokumenteres, og vi anbefaler at barnehagen i størst mulig grad samler alle typer avvik i samme system. På denne måten kan barnehagen enkelt bruke avvik og andre uønskede hendelser aktivt inn i det forebyggende arbeidet for å sikre barnas helse og sikkerhet. Vi viser til bestemmelsene i internkontrollforskriften som stiller krav om skriftlig avvikshåndtering, jf § 5.7 i forskriften.

3.2. Vedlikehold, renhold

Avvik 2: Gulvbelegg i trapp, korridorer og garderober er flere steder oppsprukket og slitt.
Gulvbelegget må erstattes med hel og vaskbar overflate.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler §9 Utforming og innredning og §13 Rengjøring og vedlikehold.

Observasjon

Renholdere ved barnehagen har påpekt slitt og oppsprukket gulv flere steder i barnehagen, bla i trapper, korridorer og garderober. Dette kunne også observeres ved tilsynsbesøket. Det har oppstått sprekker i gulv flere steder i skjøtene mellom modulene.

Vurdering

Vi vurderer at gulvbelegget flere steder i barnehagen har en standard som vanskeliggjør tilfredsstillende renhold. Belegget er flere steder sprukket opp, og vil ved vasking med vann eller gange med våte sko/klær kunne gi grobunn for fuktskade og oppvekst av muggsopp under belegget. Dette vil igjen kunne påvirke inneklimaet negativt.

3.3. Sikkerhet

Avvik 3:   Sikkerheten for barn er ikke tilfredsstillende ivaretatt ved barnehagen.
Alle tappesteder tilgjengelig for barn skal ha maks 38°C. Høye reoler må sikres mot velting.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon

Ved tilsynet ble det påvist manglende skåldesperre på tappesteder på kjøkkenbenker samt på stellerom. Høy hylle/reol på storbarn var ikke fastmontert/sikret mot velting. Ved tilsynet observerte vi at timere som skulle benyttes til vannkokere/kaffetraktere ikke ble benyttet.

Vurdering

Alle vannkraner som er tilgjengelig for barn skal gi maks 38°C. Bevisstheten omkring utfylling av sjekklista må innskjerpes. Høye reoler må sikres mot velting for å unngå at disse velter over barn (og voksne).

3.4 Lydforhold

Miljøenheten ber om dokumentasjon i form av lydmåling på at etterklangstid og bygningenes tekniske installasjoner (ventilasjonsanlegg) gir tilfredsstillende lydnivå i barnas leke- og oppholdsareal i 2. etasje.

Vi ber også om dokumentasjon av etterklangstid på avdeling Låven.

Observasjoner:

I uttalelse fra verneombud var det påpekt støytfordringer på avdeling i 2. etasje. I uttalelse fra verneombud stilles det spørsmål om etterklangstiden (spesielt på avd. Låven) er tilfredsstillende. I flere rom var det montert støyaabsorberende plater i tak (sjekk).

Ved tilsynet observerte vi noe støy fra ventilasjonsanlegget (ventiler) i noen rom. Dette er ikke meldt fra ansatte via vernerunder e.l.

Vurdering

Rom som benyttes av barna skal ha tilfredsstillende lydforhold. Vår vurdering er at det er usikkert om etterklangstiden i dette arealet tilfredsstillende krav til etterklangstid satt i NS 8175. Vi ber om dokumentasjon på etterklangstid i oppholdsrom på Låven

Vi anser det også som sannsynlig at lydnivået fra ventilasjonsanlegget overskrider kravene til lydnivå fra tekniske installasjoner på innendørs arealer i NS 8175, klasse C i flere rom. Miljøenheten

ber derfor om dokumentasjon i form av lydmåling på at bygningens ventilasjonsanlegg gir tilfredsstillende lydnivå.

I henhold til forskriftens § 21, skal lokaler ved skolen ha tilfredsstillende lydforhold. Støy oppleves som slitsomt, og kan derfor medvirke til stress og helseplager over tid, selv om støyen i seg selv ikke er så høy at den gir hørselsskade.

3.5. Inneklima.

Merknad 3: Tilgangen til temperaturreguleringen på ovnene bør begrenses, slik at barn ikke kan regulere temperaturen i så stor grad.

Observasjon

Enhetsleder opplyste ved tilsynet at det oppstår varmetap fra vinduer/vindusrammer. Dette fører til høyt energibruk. Det er montert panelovner under vinduene som skal motvirke kaldras fra vinduene, og kapasiteten på ovnene skal være tilstrekkelig. Temperaturreguleringen og av-/påknapp på ovnene er ikke tildekket, slik at både barn og voksne fritt kan regulere temperaturen. Dette fører til ujevne temperaturer.

Vurdering

Temperaturreguleringen på panelovnen bør dekkes til slik at unødig temperaturregulering unngås. Slik forholdet ble beskrevet ved tilsynsbesøket er temperaturvariasjonene innenfor anerkjente normer, som tilsier innetemperaturer mellom 19° og 26°C.

3.6. Smittevern

Merknad 4: Håndklær på bad/stellerom om benyttes flere ganger bør i større grad oppbevares mer adskilt for å forebygge kryssmitte

Observasjoner

Ved tilsynsbesøket observerte vi at på den ene avdelingen hang det håndklær på knagger merket med barns navn. Det ble opplyst at disse ble benyttet til å tørke hender med. Håndklærne hang tett og var kontakt med hverandre.

Vurdering:

For å unngå at håndklær selv blir en kilde til kryssforurensning bør de brukes kun en gang før de vaskes. Som et minimum, dersom de brukes flere ganger, må de henge godt adskilt fra andre håndklær og utstyr som håndteres på stellerrommet.

3.7. Uteområdet

Merknad 5: Uteområdet bør gjennomgås og dreneres for å unngå store mengder gjørme.

På flere steder på barnehagens uteområde er det ofte store mengder gjørme. Dette kan skyldes manglende drenering. Barn har flere ganger satt seg fast i gjørme, men i følge enhetsleder utgjør dette ikke en sikkerhetsfare.

Barnehagens personale har uttrykt bekymring for trafikken forbi hovedporten. Det ble opplyst ved tilsynet at politiet og Byplankontoret har vurdert trafikkforholdene, og det er foretatt fartsmålinger. Det ble da vurdert at det ikke var behov for fartsdempende tiltak.

4. Regelverk

- Lov av 2011-06-24 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. med veileder, "Miljø og helse i skolen", Helsedirektoratet april 2014.

Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Merknad er forhold som ikke nødvendigvis er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Forhåndsvarsel om pålegg

Dersom vi ikke har mottatt bekreftelsen innen fristen, kan miljøsjefen gi barnehagen pålegg om retting for å sikre at avvikene rettes. Denne tilsynsrapporten er et varsel om at pålegg kan bli gitt. (jf Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting). Dersom dere har kommentarer til innholdet i rapporten ber vi om melding om dette innen tre uker.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Marianne Langedal
miljøsjef

Elin Grønvold Aunet
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

TRONDHEIM KOMMUNE
Miljøenheten

Vår referanse
17/12039

Vår dato
12.06.2017

Kopi:

Postmottak Fagenhet OU

Kommunalsjef barnehage Hilde Skybakmoen

WSP Norge AS v/ Iren Hansen